

10.10.2017

Kotihoidon asiakkuuden kriteerit

Prosessi	Päiväys	Vastuutaho/työryhmä
Laadittu		Sirpa Immonen, Raija Kasanen, Anne Andelin, Riina Ruotsalainen, Maj-Britt Löf, Tuula Ekholm
Hyväksytty	17.10.2017	Vanhusten palveluiden johtoryhmä
Käsittely	25.9.2017	Espoon vanhusneuvosto
Käsittely	25.9.2017	Espoon vammaisneuvosto
Hyväksytty	26.10.2017	Espoon sosiaali- ja terveyslautakunta
Päivitetty/ tarkastettu		

10.10.2017

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Kotihoitoon liittyviä säädöksiä	3
3 Palvelutarpeen selvittäminen ja arviointi	4
4 Kotihoidon tukipalvelut	5
5 Kotihoito	8
5.1 Tilapäinen kotipalvelu	8
5.2 Tilapäinen kotisairaanhoido	8
5.3 Säännöllinen kotihoito	8
LIITTEET	11
Liite 1 RAI: Kognitiivisten toimintojen mittari (CPS)	11
Liite 2 RAI: Hierarkkinen arjen toiminnoista selviytymistä kuvaava mittari (ADLH -mittari) ...	12
Liite 3 RAI: Palvelutarvetta kuvaava MAPLe 15 -mittari	13
Liite 4 RAI: Masennusasteikko (DRS)	14
LÄHTEET	15

10.10.2017

1 Johdanto

Kotihoidon tavoitteena on mahdollistaa asiakkaiden turvallinen eläminen omassa kodissa mahdollisimman pitkään ja ehkäistä pitkäaikaishoidon tarvetta. Palvelujen lähtökohtana on kuntouttava työote. Kotihoito tukee ja vahvistaa asiakasta auttamalla ja ohjaamalla niissä toimissa, joihin hän ei itse pysty tai joihin hän ei saa apua esimerkiksi omaisiltaan tai läheisiltään. Asiakkaan tarpeisiin vastataan ammatillisesti laadukkaalla palvelulla. Kotihoidon palveluja tuotetaan oikeudenmukaisesti ja tasavertaisesti.

Tilapäinen tai säännöllinen kotihoidon palvelu sisältää kotisairaanhoidon ja kotipalvelun. Kotihoidon asiakkaalle tehdään yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma, jossa sovitaan yhdessä asiakkaan ja hänen omaisensa/läheisensä kanssa kotihoidon antamista palveluista. Hoito- ja palvelusuunnitelmassa selvitetään myös mahdollisuudet yksityisten palvelujen käyttöön sekä omaisten ja läheisten auttamismahdollisuudet. Suunnitelma tarkistetaan vähintään puolen vuoden välein ja aina palvelujen tarpeen muuttuessa.

Kotihoitoa annetaan pääsääntöisesti aikuisille, ikääntyville espoolaisille, joiden toimintakyky on joko tilapäisesti tai pysyvästi alentunut siinä määrin, että he tarvitsevat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammattiosaamista. Palvelut sovitetaan sisällöltään ja määrältään vastaamaan asiakkaan sen hetkisiä palveluntarpeita. Kotihoidon palveluja annetaan kaikkina vuorokauden aikoina. Palvelut toteutetaan kaupungin omana toimintana, ostopalveluna tai asiakas voi saada niiden hankkimiseksi palvelusetelin. Kotihoidon palvelut myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kotihoidon palvelut ovat pääsääntöisesti maksullisia.

Tässä dokumentissa esitellään kotihoitoon liittyvä lainsäädäntö sekä kotihoidon palvelut ja niiden myöntämiskriteerit aikuisväestön ja erityisesti ikääntyneiden osalta.

2 Kotihoitoon liittyviä säädöksiä

Kotihoidolla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaan sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaisen kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta.

Sosiaalihuoltolain mukaisella kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalvelua annetaan sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella niille henkilöille, jotka tarvitsevat apua selviytyäkseen edellä mainituista tehtävistä ja toiminnoista. Kotipalvelun tukipalveluina annetaan ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja.

Terveydenhuoltolain mukainen kotisairaanhoidon hoito on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista tai tilapäistä potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettua terveyden- ja sairaanhoidon palvelua. Kotisairaanhoidossa käytettävät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon.

10.10.2017

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (ns. vanhuspalvelulaki) 13 §:n mukaan kunnan on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystalvveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Talvvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsestä suoriutumista ja osallisuutta. Muun talvveluntarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti kuntoutumista edistäviin ja kotiin annettaviin talvveluihin. Saman lain 14 §:n mukaan kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avotalvveluilla. Talvvelut on sovittava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin talvveluntarpeita. Hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pitkäaikaisena laitoshoitona vain tässä laissa säädettyillä perusteilla.

3 Talvvelutarpeen selvittäminen ja arviointi

Kotihoidon talvveluja annetaan talvvelutarpeen arvioinnin perusteella esim. sairauden, vamman, alentuneen toimintakyvyn ja erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella niille henkilöille, jotka tarvitsevat apua asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamiseen.

Talvvelutarpeen selvittäminen aloitetaan asiakkaan tilanteen kiireellisyydestä riippuen joko välittömästi tai viimeistään seitsemän arkipäivän kuluessa yhteydenotosta. Henkilön toimintakyky arvioidaan monipuolisesti yhdessä asiakkaan ja/tai hänen läheistensä kanssa haastatteleamalla sekä havainnoimalla asuinympäristöä. Toimintakyvyn arvioinnissa huomioidaan olemassa olevat voimavarat ja se, miten henkilö selviytyy päivittäisistä toiminnoista itsenäisesti ja missä hän tarvitsee ulkopuolista apua. Kokonaisarvioinnissa kiinnitetään huomiota henkilön fyysiseen arjen toimintakykyyn, psykososiaaliseen hyvinvointiin ja asuinympäristön toimintakyvylle asettamiin esteisiin sekä taloudellisiin mahdollisuuksiin, läheisten osallistumismahdollisuuksiin ja vapaaehtoistoimintaan.

Talvveluntarpeen arvioinnin apuna käytetään useita luotettavia toimintakykyä ja hoidon tarvetta kuvaavia mittareita. Keskeisenä mittarina käytetään Rai-mittaristoa, joka antaa tietoa asiakkaan fyysisestä, psyykkisestä, kognitiivisesta ja sosiaalisesta toimintakyvystä sekä selviytymisestä päivittäisistä tehtävistä hänen omassa elinympäristössään. Keskeiset mittariston osiot on esitelty liitteissä 1 - 4. Mittariarvot eivät yksinään määritä asiakkaan saamaa talvvelua, vaan asiakkaan tilanne arvioidaan aina yksilöllisesti.

Ikäihmisten laatusuosituksessa korostetaan ikääntyneen omaa osallisuutta talvvelujen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Hänen näkemyksensä, mielipiteensä ja toiveensa tulee olla kirjattuna tehtyyn hoito- ja talvvelusuunnitelmaan.

Arvio kotihoidon ja kotihoidon tukitalvvelujen tarpeesta tehdään aina yksilöllisen tarveharkinnan perusteella pohjautuen monialaiseen sosiaaliseen, lääketieteelliseen ja hoidolliseen arvioon. Arvioinnissa huomioidaan asiakkaan toimintakyky, elämäntilanne, voimavarat ja käytettävissä olevan avohoidon talvvelujärjestelmän tarjoamat mahdollisuudet. Ennen kotihoidon tai kotihoidon tukitalvvelujen myöntämistä selvitetään asiakaskohtaisella talvvelutarpeen arvioinnilla, voisiko henkilön kotona asuminen jatkua muiden avohoidon tukitoimien avulla. Jos asiakkaalla ei ole kotihoidon talvvelujen tarvetta, häntä ohjataan yksilöllisesti hankkimaan muita kotona asumista tukevia talvveluita. Jos asiakas ei pärjää kotihoidon talvvelujen avulla, ryhdytään viivytyksettä toimenpiteisiin, jotta hän saa tarvitsemansa talvvelut.

10.10.2017

4 Kotihoidon tukipalvelut

Kotihoidon tukipalvelut on tarkoitettu tukemaan asiakkaan kotona selviytymistä. Tukipalveluja on mahdollisuus saada myös ilman säännöllisen kotihoidon palvelujen tarvetta, mikäli niiden avulla turvataan asiakkaan itsenäistä kotona selviytymistä. Kotihoidon tukipalveluna myönnetään ateriapalvelua, turvapalvelua, kylvetyspalvelua, vaatehuoltopalvelua, avustavia palveluja ja päivätoimintaa sekä kotisiivouspalvelua yli 65-vuotiaille. Tukipalveluista peritään kaupunginhallituksen vahvistamat asiakasmaksut.

Tukipalvelun voi saada toistaiseksi tai määräajaksi. Määräaikainen palvelu on ensisijainen. Palveluntarve ja palvelun saamisen edellytykset tarkistetaan vähintään kuuden kuukauden välein. Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden tukipalvelujen tarve tarkistetaan määräaikaisen toimintakykyarvion yhteydessä. Arviointi ja muutokset kirjataan asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Tukipalveluja voivat saada henkilöt, jotka eivät selviydy kyseisestä toiminnasta joko toimintakyvyn alenemisen tai asuinolojen puutteellisuuden vuoksi. Ennen päätöksen tekemistä selvitetään omaisen ja muiden läheisten mahdollisuus osallistua asiakkaan auttamiseen. Kotihoidon tukipalvelut ja niiden myöntämisperusteet on esitelty taulukossa 1.

Taulukko 1. Kotihoidon tukipalvelut ja niiden myöntäminen.

Palvelu	Palvelukuvaus	Kriteerit
Ateriapalvelu	<p>Ateriapalvelu sisältää lämpimän aterian kotiin kuljetettuna tai ruokailun ruokailupisteessä.</p> <p>Palvelu sisältää tarvittaessa erityisruokavaliot.</p> <p>Aterian kotiin tuova kuljettaja avaa tarvittaessa ateriapakkauksen ja varmistaa, että asiakas ryhtyy ruokailemaan.</p> <p>Palveluun kuuluu asiakkaan voinnin seuranta.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaille, jotka eivät pysty heikentyneen toimintakykynsä tai terveydentilansa vuoksi itse huolehtimaan aterioistaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakkaalla on todennettu huono ravitsemustila, joka vaatii korjaamista esim. dg tai RAln ravitsemusriskin tunniste (CAP-16) aktivoitunut. - Asiakas on sairauden toipilasvaiheessa, jossa hän tarvitsee kuntoutumisen tukemiseksi hyvää ravitsemuksen. - Asiakas ei pysty itse huolehtimaan aterioistaan (hankkiminen, ruoan valmistus ja ruokailu) tai kulkemaan lähistöllä olevaan ruokailupaikkaan.
Turvapalvelu	<p>Palvelu sisältää turvalaitteet (turvaphelin), ympärivuorokautisen hälytyspäivystyksen ja turva- auttajakäynnit.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu ensisijaisesti yksinasuvalle henkilölle, jolla on toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Terveystieteellinen syy, joka edellyttää nopeaa avunsaantia. -Terveystieteellinen syy, joka vaikeuttaa päivittäistä elämää ja siten aiheuttaa vaaratilanteita. - Toistuvaa kaatuilua; RAln kaatumisriskin tunniste (CAP-15) aktivoitunut.

10.10.2017

	<p>Turvapalveluun voidaan sisällyttää lisälaitteena paikantava turvaranneke ek-symisvaarassa oleville. Palveluna paikantava turvaranneke sisältää turvalaitteen, ympärivuorokautisen hälytyspäivystyksen ja turva-auttajakäynnit kotona sekä paikannustietojen välittämisen yhteyshenkilölle ja tarvittaessa ovivahdin.</p> <p>Muut turvapalveluun sisällytettävät lisälaitteet ja -palvelut (esim. liesivahti) asiakas ostaa pääsääntöisesti itse.</p>	<p>Paikantava turvaranneke: -Eksymisvaara esim. RAln vaeltelu aktivoitunut, laitoshoidon riskin tunniste (MAPLE 52) aktivoitunut.</p>
Kylvetyspalvelu	<p>Kylvetyspalvelu sisältää asiakkaan avustamisen peseytymisessä kodin ulkopuolella (esim. palvelukeskus), jonne järjestetään kuljetus.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jonka toimintakyky on heikentynyt siten, ettei hän pysty autettunakaan peseytymään kotinsa puutteelliseksi tai vaaralliseksi todetuissa peseytymistiloissa eikä kodin peseytymismahdollisuuksia voida muuttaa toimiviksi kohtuullisin toimenpitein.</p>
Vaatehuolto-palvelu	<p>Palvelu sisältää pyykin pesun ja tarvittavan jälkikäsittelyn sekä kuljetuksen.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu säännöllisen kotihoidon asiakkaalle, jolla ei ole mahdollisuutta pyykinpesuun kotonaan tai taloyhtiön tiloissa.</p> <p>Asiakkaan toimintakyky on heikentynyt siten, ettei hän autettunakaan pysty huolehtimaan pyykkihuollostaan kodin ulkopuolella.</p>
Avustavat palvelut	<p>Avustavilla palveluilla tuetaan asiakkaiden kotona asumista.</p> <p>Palvelu sisältää asiointi- ja ulkoiluapua, pieniä pihatöitä/lumenluontia, pieniä kodin korjaustöitä, pienet kotisiivoukset, kotityöt ja vaatehuolto. Palvelua myönnetään enintään 8h/kk.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu säännöllisen kotihoidon asiakkaalle, jonka toimintakyky on heikentynyt siten, että hän tarvitsee toisen henkilön apua tehtävien suorittamisessa.</p> <p>Palvelu annetaan pääsääntöisesti määräaikaisena.</p> <p>Asiakkaalla ei ole mahdollisuutta käyttää omarahoitteisia palveluja tai vapaaehtoistoimijoita. Asiakkaalla ei ole omaisia/läheisiä, jotka voisivat auttaa.</p>
Päivätoiminta	<p>Päivätoiminta on toimintaa, jossa asiakas osallistuu</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu kotona asuville muistisairaille, omaishoidettaville ja ikääntyneille, jotka</p>

10.10.2017

	<p>yksilöllisesti suunniteltuun kuntouttavaan ryhmätoimintaan, jossa toimintakykyä tuetaan monipuolisesti. Palvelu sisältää matkat ja ateriat</p> <p>Päivätoimintaryhmät koostuvat pääsääntöisesti kerran viikossa 4-6 tunnin ajan.</p>	<p>tarvitsevat tukea osallistuakseen kodin ulkopuoliseen toimintaan. Kuntouttavalla päivätoiminnalla tuetaan myös omaishoitajia ja samankaltaisessa tilanteessa olevia eikä tuki ole muilla tavoilla hoidettavissa. Asiakkaan fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja/tai sosiaalinen toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua.</p> <p>Palvelua annetaan pääsääntöisesti säännöllisen kotihoidon asiakkaille, jotka tarvitsevat erityistä tukea eivätkä tule autetuksi muilla kodin ulkopuolisilla toiminnoilla.</p> <p>Omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajan hoito voidaan järjestää yli 65-vuotiaille omaishoidettaville päivätoimintana (yksi lakisääteinen vapaa vastaa yhtä päivätoimintapäivää).</p>
Kotisiivouspalvelu	<p>Kotisiivouspalvelulla yksi henkilö tai kotitalous voi saada siivoojan yhdeksi tai kahdeksi tunniksi kerrallaan. Palvelu myönnetään määrärahojen puitteissa.</p> <p>Kotisiivouspalvelua voi saada korkeintaan 4 tuntia kuukaudessa.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, jonka toimintakyky on alentunut sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella, josta aiheutuu suuria vaikeuksia raskaiden kotitöiden suorittamisessa. Palvelu kohdennetaan ensisijaisesti henkilöille, joiden ei ole itse mahdollista hankkia ko. palvelua. Kokonaisarvioinnissa hyödynnetään taulukon 2 mukaisia ohjeellisia tulorajoja.</p> <p>Kotisiivouspalvelua toteutetaan pääsääntöisesti kotisiivouspalvelusetelinä. Kotisiivouspalvelusetelin arvo määräytyy henkilön bruttotulojen perusteella, alla olevan taulukon 2 mukaisesti. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas maksaa siivouksen pääsääntöisesti itse.</p> <p>Ostopalvelu on käytössä vain erityisistä syistä (esim. rintamaveteraanit, omaishoidon tuen asiakkaat).</p>
Erikoispuhdistussivouspalvelu	<p>Kodin perusteellinen rai- vaus-, puhdistus-, hajun- poisto-, allergiasaneeraus- ja desinfiointipalvelu sekä tarvittaessa tuholaiistorjunta.</p>	<p>Palvelu on tarkoitettu tilanteisiin, joissa asiakkaan kotona asumisen mahdollistaminen edellyttää erikoistoimenpiteitä.</p>

Taulukko 2. Kotisiivouspalvelusetelin arvon määräytyminen.

	Kotisiivouspalvelusetelin arvo korkeintaan 26 €/tunti	Kotisiivouspalvelusetelin arvo korkeintaan 23 €/tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	alle 1146 euroa	1147–1434 euroa
Kahden hengen talous (bruttotulot)	alle 1586 euroa	1587–2116 euroa

10.10.2017

5 Kotihoito

Kotihoito tukee omassa kodissa asumista neuvonnan, ohjauksen, hoidon ja kuntoutuksen avulla. Kotihoidon palvelut muodostuvat kotipalvelusta ja kotisairaanhoidosta. Kotisairaanhoido kohdistuu henkilöille, jotka eivät kykene käyttämään muita avoterveydenhuollon palveluja ja/tai yksityisten palveluntuottajien palveluita. Kotihoito voi olla tilapäistä tai säännöllistä. Kotihoitoa voidaan antaa kaikkina viikonpäivinä ympärivuorokautisesti. Palvelua antavat koulutetut sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät. Palvelut toteutetaan kaupungin omana toimintana, ostopalveluna tai asiakas voi saada niiden hankkimiseksi palvelusetelin. Kotihoidon palvelut ovat maksullisia. Kotihoidon palvelut ja niiden myöntämisperusteet esitetään kohdissa 5.1–5.3 ja taulukossa 3.

Kotihoitoon asiakkaat tulevat palvelutarpeen arvioinnin kautta. Palvelu käynnistyy määräaikaisella arviointijaksolla, jonka jälkeen määritellään asiakkaan tilanne ja kotona selviytymisen tueksi tarvittavat palvelut.

5.1 Tilapäinen kotipalvelu

Tilapäinen kotipalvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jolla on alentunut toimintakyky sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella. Kotipalvelua annetaan täysi-ikäisille henkilöille. Asiakas saa ohjausta / apua ja avustamista henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon, asumiseen sekä päivittäisten toimintojen suorittamiseen. Palvelun tarve on korkeintaan kolme kuukautta. Tämän jälkeen tehdään uusi palvelutarpeen arviointi ja / tai toimintakykyarvio asiakkaan tilasta.

5.2 Tilapäinen kotisairaanhoido

Asiakkaan sairaanhoido toteutetaan pääasiassa terveyskeskuksessa. Tilapäinen kotisairaanhoido on tarkoitettu sairaanhoidoa tarvitsevalle asiakkaalle, jolle hakeutuminen hoitoon kodin ulkopuolelle on kohtuuttoman vaikeaa ja jonka sairaanhoidon tarve on kertaluonteinen, muutaman kerran toistuva tai vähemmän kuin kerran viikossa toistuva. Palvelu toteutetaan asiakkaan kotona. Tilapäistä kotisairaanhoidoa on esimerkiksi ompeleiden poisto, verinäytteenotto, haavanhoito ja injektoiden anto. Tilapäistä kotisairaanhoidoa annetaan kaikenikäisille henkilöille. Hoito toteutetaan, kunnes asiakas pystyy menemään esim. terveysasemalle.

5.3 Säännöllinen kotihoito

Säännöllinen kotihoito tukee asiakkaita, jotka eivät pärjää arkielämässä omassa kodissaan itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujen turvin. Kotihoito tukee omassa kodissa asumista neuvonnan, ohjauksen, hoidon sekä kuntoutuksen avulla. Säännöllisen kotihoidon palveluihin otetaan pääasiassa asiakkaita, joilla on päivittäinen kotihoidon palvelujen tarve. Kotihoidon palvelut tukevat kotona asuvaa asiakasta niissä päivittäisissä toiminnoissa, joista asiakas ei suoriudu itse. Tällaisia toimintoja ovat syöminen, peseytyminen, pukeutuminen, sängystä ja tuolista siirtyminen, liikkuminen, WC-käynnit, lääkehoito sekä asuinympäristön siisteyteen liittyvät päivittäiset askareet. Säännöllistä kotihoitoa voi saada, vaikka kotihoidon tarvetta ei ole joka päivä. Kotisairaanhoidoa annetaan kaikenikäisille henkilöille ja kotipalvelua annetaan täysi-ikäisille henkilöille.

Jokaiselle säännöllisen kotihoidon asiakkaalle nimetään vastuuhoidtaja, joka vastaa mm. siitä, että asiakkaalle tehdään puolivuositain tai voinnin muuttuessa Rai- toimintakykyarvio. Rai -arviointi toimii pohjana hoito- ja palvelusuunnitelmalle. Hoito- ja palvelusuunnitelman tulee olla ajan tasalla asiakkaan tilanteeseen nähden ja toteutua suunnitellusti.

10.10.2017

Edellytyksenä säännöllisen kotihoidon toteuttamiselle on sähköisen ovenavauksen asentaminen asiakkaalle, kun siihen arvioidaan olevan tarve. Säännöllisen kotihoidon asiakkaille, jotka tarvitsevat apua lääkehoidon toteutumiseen, lääkkeiden jako toteutetaan apteekin lääkkeiden koneellisena annosjakeluna.

Taulukko 3. Tilapäisen kotipalvelun, tilapäisen kotisairaanhoidon ja säännöllisen kotihoidon myöntäminen.

Palvelu	Kriteerit
Tilapäinen kotipalvelu	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jolla on alentunut toimintakyky sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella. Palvelun tarve on tilapäinen, kestoltaan korkeintaan kolme kuukautta.</p> <p>Rai-Screener / Rai-HC: ADLH>1 (Asiakkaan arkisuoriutuminen on heikentynyt, hän tarvitsee rajoitetusti apua esim. liikkumisessa, ruokailussa, wc:n käytössä tai henkilökohtaisessa hygieniassa) tai CPS>1 (Asiakkaan kognitio on heikentynyt esim. lähimuisti, ymmärretyksi tuleminen, päätöksentekokyky) tai Maple >2 (Asiakkaan palvelutarve on kohtalainen, suuri tai erittäin suuri)</p> <p>Asiakkaat, jotka tarvitsevat apua yksinomaan suihkuun ja siivoukseen ja muuhun kodinhoidolliseen tehtävään, ohjataan yksityisille palveluntuottajille.</p>
Tilapäinen kotisairaanhoido	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, joka tarvitsee sairaanhoitoa ja jolle hakeutuminen hoitoon kodin ulkopuolelle on kohtuuttoman vaikeaa.</p> <p>Tilapäisenä kotisairaanhoido sisältää esimerkiksi ompeleiden poistoa, verinäytteenottoa, haavanhoitoa ja injektoiden antoa.</p> <p>Hoito toteutetaan kunnes asiakas pääsee terveysasemalle.</p>
Säännöllinen kotihoito (kotipalvelu ja/tai kotisairaanhoido)	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jolla on alentunut toimintakyky sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella ja joka ei pärjää arkielämässä omassa kodissaan itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujen turvin.</p> <p>Rai-Screener / Rai-HC: ADLH>1 (Asiakkaan arkisuoriutuminen on heikentynyt, hän tarvitsee rajoitetusti apua esim. liikkumisessa, ruokailussa, wc:n käytössä tai henkilökohtaisessa hygieniassa) tai CPS>1 (Asiakkaalla on todettu lievä kognitiivinen häiriö (lähimuisti, ymmärretyksi tuleminen, päätöksentekokyky) tai MMSE ≤ 24/30 (MMSE-muistitestin tulos yleensä poikkeava, kun tulos ≤ 24/30) tai Maple >2 (Asiakkaan palvelutarve on kohtalainen, suuri tai erittäin suuri)</p> <p>DRS > 6 (masennusepäily, kohtalaisesti oireita) ja GDS >15/30 optimaalisesta hoidosta huolimatta (lievä depressio)</p> <p>Lisäkriteerit: Muut kriteerit voivat alittaa; vaikeat psyykkiset - ja sosiaaliset ongel-</p>

10.10.2017

	mat, asiakkaat, joilla hoitosuhde erikoissairaanhoidon (mielenterveys ja päihdeongelmat). Sairaanhoidollinen syy eikä pääse terveysasemalle. Tai muu perusteltu syy.
--	--

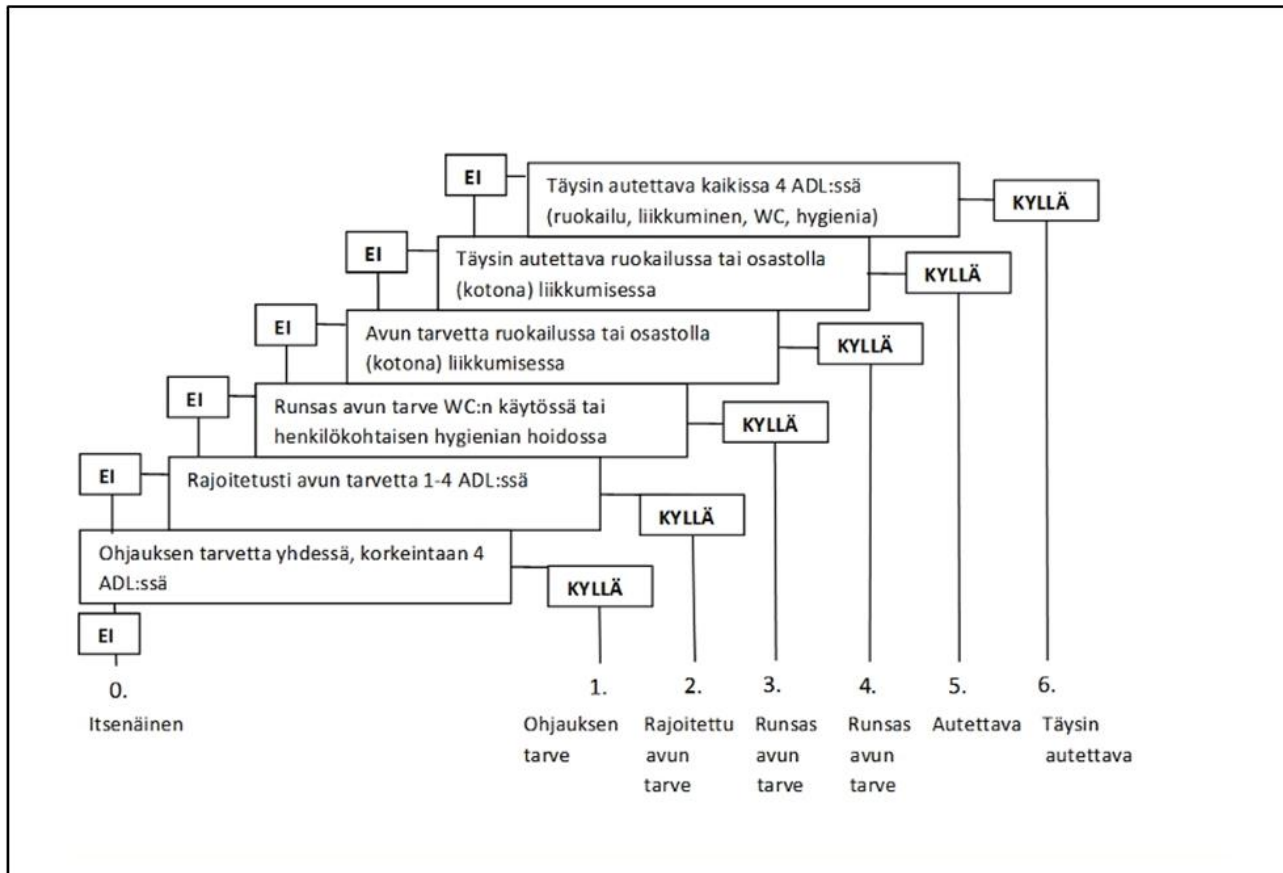
10.10.2017

LIITTEET
Liite 1 RAI: Kognitiivisten toimintojen mittari (CPS).

Tajuton	Ei	Kyllä			
			→		CPS=6
Päätöksentekokyky vakavasti häiriintynyt			↓	ei lainkaan pysty syömään itse	CPS=6
Päätöksentekokyky vakavasti häiriintynyt				pystyy ainakin osin syömään itse	CPS=5
Päätöksentekokyky keskivaikeasti häiriintynyt				asiakas tulee ymmärretyksi vain toisinaan tai ei koskaan	CPS=4
Päätöksentekokyky keskivaikeasti häiriintynyt				Häiriö vähintään kahdessa seuraavista: päätöksentekokyky, ymmärretyksi tuleminen, lähimuisti	CPS=3
Tulee ymmärretyksi vain toisinaan tai ei koskaan				Häiriö vähintään kahdessa seuraavista: päätöksentekokyky, ymmärretyksi tuleminen, lähimuisti	CPS=3
Häiriö vähintään kahdessa seuraavista: päätöksentekokyky, ymmärretyksi tuleminen, lähimuisti				päätöksentekokyky enintään lievästi häiriintynyt	CPS=2
				tulee yleensä ymmärretyksi	CPS=1
Häiriö enintään yhdessä seuraavista: päätöksentekokyky, ymmärretyksi tuleminen, lähimuisti					CPS=0
Ei häiriötä yhdessäkään seuraavista: päätöksentekokyky, ymmärretyksi tuleminen, lähimuisti					

Lähde: THL

10.10.2017

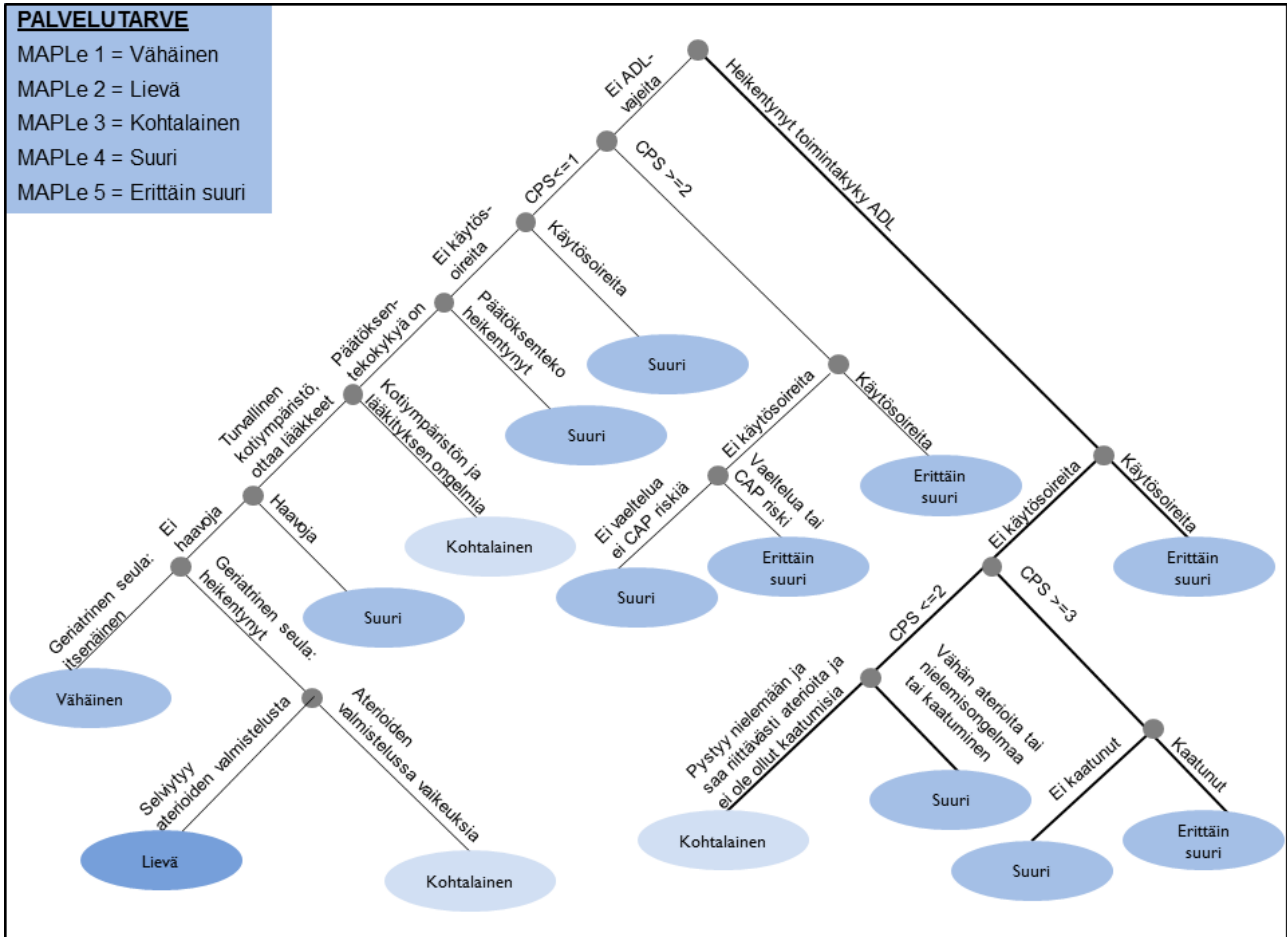
Liite 2 RAI: Hierarkkinen arjen toiminnoista selviytymistä kuvaava mittari (ADLH - mittari)

Kuva . Hierarkkinen ADL-mittari, mukaeltu Morris, Fries, Morris. *Scaling ADLs within the MDS. Journal of Gerontology: Medical Sciences* 1999;54A:M546-M553.

Lähde: THL

10.10.2017

Liite 3 RAI: Palvelutarvetta kuvaava MAPLe 15 -mittari

Lähde: THL

10.10.2017

Liite 4 RAI: Masennusasteikko (DRS)
Masennusasteikko (DRS, 0 - 14)

DRS (Depression Rating Scale) -mittarissa arvioidaan seitsemää masennukseen liittyvää oiretta. Mittarin arvo lasketaan arvioimalla kukin oire viimeisen 30 vuorokauden osalta.

- 0 = Ei viitettä tällaisesta oireesta viimeisen 30 vrk:n aikana
 1 = Oire ilmenee korkeintaan viitenä päivänä viikossa
 2 = Oire ilmenee päivittäin tai miltei päivittäin (6-7 päivänä viikossa)

MDS 2.0	Osa E. Mieliala ja käyttäytyminen	Arvo
E1a	Kielteisiä ilmaisuja: "millään ei ole väliä", "parempi olla kuollut", "miksi elää näin kauan", "antakaa kuolla"	0, 1 tai 2
E1d	Jatkuva omaan itseän tai muihin kohdistuva kiukku: <ul style="list-style-type: none"> asiakas ärsyyntyy helposti on kiukkuinen siitä, että on joutunut kyseiseen laitokseen suuttuu saadusta hoidosta 	0, 1 tai 2
E1f	Epärealistisilta vaikuttavan pelon ilmaisuja: <ul style="list-style-type: none"> hylätyksi tulemisen pelko yksinäjämissen pelko muiden kanssa olemisen pelko 	0, 1 tai 2
E1h	Terveysteen liittyvät toistuvat valitukset, etsii itsepintaisesti lääketieteellistä huomiota, tarkkailee pakonomaisesti ruumiintoimintojaan	0, 1 tai 2
E1i	Toistuvat ahdistuneet valitukset/huoli (ei-terveydellinen): <ul style="list-style-type: none"> toistuvaa huomionherättämisen tarve tarvitsee vakuuttelua aikatauluista/aterioista/pyykistä/vaateista/ihmisuhteista 	0, 1 tai 2
E1l	Surullinen, kivulias, huolestunut kasvojen ilme, esim. otsa rypyssä	0, 1 tai 2
E1m	Itku, kyynelehtiminen	0, 1 tai 2
DRS		0 - 14

Lähde: Burrows AB, Morris JN, Simon SE, Hirdes JP, Phillips C. Development of a minimum data set-based depression rating scale for use in nursing homes. *Age Ageing* 2000 Mar;29(2):165-72.

Kyseessä on summamuuttuja, jonka arvo saadaan laskemalla yhteen osa-alueista saadut pisteet
 DRS = E1a + E1d + E1f + E1h + E1i + E1l + E1m. Mikäli asiakas saa kolme pistettä tai enemmän, on syytä epäillä masennusta.

DRS = 0-2 Ei masennusta	DRS = 3-8 Masennusepäily, kohtalaisesti oireita	DRS = 9-14 Masennusepäily, runsasti oireita
----------------------------	---	---

Lähde: RAISoft

10.10.2017

LÄHTEET

LAIT

THL RAI- vertailukehittäminen internet -lähde: <https://www.thl.fi/fi/web/ikaantyminen/rai-vertailukehittaminen/tietoa-rai-jarjestelmasta/rai-jarjestelman-mittareita>

RAI-HC Mittarikäsikirja. RaiSoft (2013)